

дійсності правових відносин); (г) конфліктним правом; тощо. Варто мати на увазі, що центральною ланкою в догмі права є юридична норма. Адже, на думку вченого, саме в юридичних нормах і через юридичні норми (за великим рахунком через норми законів, інших формалізованих джерел) визначаються ситуації, які вимагають правового рішення, як і порядок прийняття таких рішень, а головне – правові засоби вирішення правових ситуацій, юридичних справ.

Список використаної літератури:

1. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18 березня 2004 року № 1618-IV (В редакції Закону № 2147-VIII від 03.10.2017, ВВР, 2017, № 48, ст.436). База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>
2. Словник української мови: в 11 томах. – Том.1, 1970. – стор.52.
3. Штурцев Ю.Ю. Юридіко-антропологічне розуміння правового плюралізму // Антропологія права: філософський та юридичний вимір (стан, проблеми, перспективи): Матеріали Першого всеукраїнського круглого столу (м. Львів, 16–17 вересня 2005 року). – Львів: Край, 2006. – С. 302–307.
4. Придворова Н.А. Правоутворення та правотворчі фактори у праві / Н.А. Придворов, В.В. Трофимов. – М.: Норма; ИНФРА, 2021. – 399с.

Дрогозюк Крістіна Борисівна,

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ ПОРЯДОК УЧАСТІ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ У РЕЖИМІ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ

Завдяки Пандемії коронавірусу COVID-19 усі сфери життєдіяльності зазнали серйозних змін. Зокрема, судова система України також була вимушена адаптуватись під нові реалії.

Так, з метою захисту населення від поширення гострих респіраторних захворювань і коронавірусу COVID-19, Кабінет Міністрів України установив з 12 березня 2020 р. до 22 травня 2020 р. на всій території України карантин[1]. У свою чергу, Рада суддів України листом від 16 березня 2020

року № 9-рс-186/20 рекомендувала судам на період карантинних заходів запровадити особливий режим роботи судів.

Більшість судів видали накази, якими обмежували роботу судових канцелярій і можливість ознайомлення з матеріалами справи та рекомендували сторонам подавати клопотання про відкладення судових засідань на пізнішу дату. Поширеними були також випадки оголошення перерв у судовому засіданні без зазначення нової дати судового розгляду.

Очевидним фактом було те, що вимушено вжиті судами заходи в умовах карантину істотно обмежували одні з головних принципів справедливого розгляду справи, а саме публічність розгляду справи та розгляд справи впродовж розумного строку [2].

Обмеження участі в судовому засіданні в режимі відеоконференції були зумовлені необхідністю зазначення у відповідному клопотанні приміщення іншого суду, який був зобов'язаний забезпечити технічну можливість проведення відеоконференції для сторони, що подала таке клопотання. Тобто участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції все одно була пов'язана з необхідністю фізичного походу до суду, просто іншого. Додатковою перешкодою на шляху до відеоконференції стало те, що в суду не було технічної можливості провести засідання в режимі відеоконференції. Так, наприклад, у лютому 2021 р. на сайті Печерського районного суду міста Києва було опубліковано повторне оголошення, у якому суд повідомляв, що конференції з іншими судами не відбуваються, оскільки на той час у суді облаштовано недостатню кількість залів судових засідань, що унеможлиблює проведення таких відеоконференцій [3].

Законодавець врахував зазначений недолік та після запровадження карантину у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби COVID-19 Верховна Рада України ухвалила відповідний закон. А саме, 2 квітня 2020 року набув чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та

економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-2019)», яким було внесено зміни до процесуальних кодексів щодо можливості на час дії карантину участі в судовому засіданні в режимі відеоконференцій за межами приміщення суду з використанням власних технічних засобів. Далі Державна судова адміністрація України видала наказ, в якому передбачила використання спеціальної системи відеоконференцзв'язку EasyCon, реєстрація в якій за допомогою ЕЦП стала доступною з 13 квітня. 23 квітня ДСА видала Наказ № 196 «Про внесення змін до Порядку роботи з технічними засобами відеоконференцзв'язку під час судового засідання в адміністративному, цивільному та господарському процесах за участі сторін поза межами приміщення суду» , який авторизував використання інших (наприклад, Skype або Zoom), доступних суду та учасникам судового процесу засобів, що забезпечують проведення судових засідань у режимі відеоконференцзв'язку і відповідають вимогам законодавства.

Фактично адвокати і представники сторін та інші учасники судового процесу змогли брати участь у засіданні з власного комп'ютера чи телефону. Підтвердження особи учасника справи встановлено здійснювати із застосуванням електронного підпису.

Для участі в судовому засіданні в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду учасник справи повинен попередньо зареєструватись з використанням власного електронного підпису в Системі та перевірити наявні у нього власні технічні засоби на відповідність технічним вимогам, визначеним для роботи з обраною для проведення відеоконференції Системою. А також, подати на адресу головуючого судді заяву не пізніше ніж за 5 днів до початку судового засідання. Заява надсилається до суду та іншим учасникам справи в порядку, визначеному процесуальним законодавством, дозволеними

засобами зв'язку. У разі задоволення цієї заяви учасник справи зможе брати участь у судовому засіданні навіть у себе вдома[4].

У разі, якщо учасник не має електронного підпису (або система не дозволяє реєстрацію з використанням електронного підпису), то він повинен попередньо зареєструватись в Системі з використанням логіну та паролю чи за допомогою інших передбачених обраною Системою засобів реєстрації. При цьому, в своїй заяві про участь у судовому засіданні, поданій відповідно до пункту 3 цього розділу, учасник справи повинен вказати про наявність або відсутність у нього електронного підпису.

З урахуванням вищенаведеного можна дійти висновку, що відеоконференція є ефективним інструментом, який може значно полегшити і прискорити судовий розгляд. Запровадження системи проведення судових засідань онлайн позитивно впливає на судову систему України. Зокрема, можна говорити не лише про зручність використання відеоконференції для учасників справи, а й економії державних коштів та часу всіх учасників справи. При використанні відеоконференції під час судового засідання учасник справи не обмежується у доступі до правосуддя та має шанс самостійно переконатися в неупередженості судді при вирішенні справи.

Список використаної літератури:

1. Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020-п#Text>
2. Про захист прав людини і основних свобод : Європейська конвенція. від 04.11.1950 р. *Офіційний вісник України* від 16.04.1998. № 13 / № 32 від 23.08.2006. С. 270. – ст № 6
3. Сущенко Ю. Суд & пандемія. Сучасні судові реалії в умовах карантину [Електронний ресурс] / Юрій Сущенко // Ліга: Закон. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA014678.
4. ДСА України оприлюднила нову редакцію Порядку роботи з технічними засобами відеоконференції зв'язку поза межами приміщення суду [Електронний ресурс] // Судова Влада України. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://court.gov.ua/press/news/929432/>.